

Izjemni uspehi slovenskih tekmovalk in tekmovalcev na mednarodnih tekmovanjih niso naključje

DMFA Slovenije že vrsto let ob organizaciji državnih tekmovanj tudi izbira in pripravlja tekmovalce in tekmovalke za različna mednarodna tekmovanja. Po zelo uspešnem olimpijskem poletju smo v torek, 3. septembra 2024, pripravili tudi medijsko konferenco o letošnjih izjemnih uspehih na mednarodnih olimpijadah iz matematike, fizike, ekonomije in astronomije. Na njej so tekmovalne uspehe ter sistemsko ozadje sodelovanja na mednarodnih tekmovanjih predstavili nekateri tekmovalci, spremljevalci in strokovni sodelavci ekip ter predstavniki DMFA Slovenije.

Slika 1. Prisotni na predstavitvi. Zadnja vrsta: dr. Mojca Vilfan, mag. Ciril Dominko, Luka Horjak, dr. Jurij Bajc, Mitja Zidar, dr. Aleš Toman, Simon Bukovšek, Enej Jauk, Aljaž Rus. Prednja vrsta: Žan Arsov, Patricia Király, Luka Urbanc, Špela Gačnik, Andraž Plut, Aljaž Erman, Peter Andolšek

Prisotne je najprej pozdravila dr. Mojca Vilfan, predsednica DMFA Slovenije, ki je svoj mandat začela s 1. septembrom. Čestitala je tekmovalcem in se zahvalila vsem, ki so v preteklem mandatu tako uspešno delali z mladimi ali nudili organizacijsko pomoč v okviru društva, tako predhodnemu predsedniku društva dr. Primožu Potočniku kot tudi glavnim sfinancerjem

Izjemni uspehi slovenskih tekmovalk in tekmovalcev na mednarodnih tekmovanjih niso naključje

udeležbe na mednarodnih tekmovanjih Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje, Javnemu skladu JSRIPS in sponzorju Zavarovalna skupina Sava.

Mag. Ciril Dominko, podpredsednik DMFA Slovenije, je nato prisotnim predstavil strukturo državnih tekmovanj iz znanja, ki so glede na financiranje MVI v zadnjih letih ločena na interesna tekmovanja, ki so namenjena predvsem popularizaciji različnih področij, in na selekcijska tekmovanja, ki so tesneje povezana s šolskimi predmeti in predstavljajo tudi izhodišče za izbor najuspešnejših posameznikov v ekipe za mednarodne olimpijade. Kot dolgoletni sodelavec DMFA pri vodenju ekipe za fizikalno olimpijado in šolski mentor dijakov je opisal tudi osnovne korake do izbora ekip za olimpijade iz matematike, fizike, ekonomije in astronomije, ki jih tradicionalno vodi DMFA Slovenije.

Slika 2. Ekipa MMO 2024

Celoletne priprave dijakov na mednarodno matematično olimpijado je opisal Luka Horjak, letošnji vodja priprav, sicer pa študent FMF in nosilec edine slovenske zlate medalje na MMO doslej. MMO je mednarodna olimpijada z najdaljšo tradicijo in najštevilnejšo udeležbo. Celoletnim pripravam, ki so jih večinoma izvajali študentje, nekdanji tekmovalci, so po izboru ekipe letos sledile še tedenske priprave v Nemčiji z nekaterimi drugimi ekipami in tradicionalne skupne priprave s švicarsko ekipo. Rezultat dobrega dela so dve medalji in tri pohvale, kar je v hudi konkurenci eden izmed boljših slovenskih rezultatov na tem tekmovanju na splošno. Svoje doživljanje letošnje MMO je opisal še tekmovalec Luka Urbanc, ki se je olimpijade udeležil pr-

vič in osvojil bronasto medaljo. Navdušilo ga je druženje z vrstniki iz vsega sveta, s katerimi deli podobne vrednote in interese, zanimiva so bila tudi predavanja, ki so jih posebej za udeležence olimpijade pripravili nekateri svetovno znani matematiki.

Slika 3. Ekipa MFO 2024

Dr. Jurij Bajc s Pedagoške fakultete v Ljubljani, ki s sodelavci v zadnjih letih na mednarodna tekmovanja pripravlja mlade fizike, je povedal, da se je Slovenija letos udeležila le Evropske fizikalne olimpijade v Gruziji, ne pa tudi Mednarodne fizikalne olimpijade v Iranu. Pojasnil je tudi vsebinske razlike med nalogami na obeh olimpijadah - naloge na MFO so tradicionalno daljše in na številne krajše korake razdeljene teoretične naloge, naloge na EFO pa nekoliko bolj posnemajo resnično raziskovalno situacijo, pri kateri reševalec išče optimalni prostor k problemu med številnimi možnimi. Zaradi bojkota številnih zahodnih držav je na EFO letos sodelovalo več držav kot na MFO. Pogled tekmovalca je dodal Enej Jauk, ki je na EFO osvojil srebrno medaljo. Povedal je, da so mu teoretične naloge ljubše kot eksperimentalne, predvsem zato, ker se lahko na teoretični del učinkovito pripravlja samostojno s študijem literature in reševanjem nalog, za kvalitetno eksperimentalno delo pa je potreben tudi dostop do laboratorijske opreme, ki mu je na voljo le občasno na FMF, PEF in IJS.

Mednarodna ekonomska olimpijada je najmlajša od tukaj predstavljenih olimpijad, in slovenska ekipa se je udeležuje šele tri leta, pa je vseeno dosegla že zelo lepe uspehe. Dr. Aleš Toman, vodja ekipe z Ekonomske fakultete,

Slika 4. Ekipa MEO 2024

je povedal, da znanja ekonomije in finančne matematike v številnih državah niso del rednega srednješolskega kurikula, zato ima ekonomska olimpijada natanko določen seznam potrebnih znanj in literature, s katero naj bi se tekmovalci seznanili za uspešno sodelovanje. V slovenski ekipi so doslej sodelovali tako gimnazijci kot dijaki srednjih strokovnih šol, nekateri so v šoli imeli predmete s področja ekonomije ali finančne matematike, drugi pa sploh ne, a so se lahko veliko naučili s samostojnim delom in pomočjo mentorjev. Že tri medalje je na MEO osvojila dijakinja Špela Gačnik, ki je opisala letošnjo ekipno nalogo: 24-urno pripravo projektne študije o možnih rešitvah nepremičninske krize v Hongkongu, kjer je razmerje med ceno nepremičnin in povprečnim zaslužkom najslabše na svetu.

V imenu strokovne ekipe za pripravo na astronomsko olimpijado je spregovoril nekdanji uspešen tekmovalec Simon Bukovšek, zdaj študent FMF. Posebnost astronomskih tekmovanj so tudi nočna opazovanja, ki dopolnjujejo teoretične naloge in analizo astronomskih podatkov. Širši krog kandidatov za olimpijsko ekipo se tako že pozimi udeleži opazovalnega tekmovanja Messierov maraton, ki predstavlja del izbirnega procesa. Nato so se z izbranimi kandidati pripravljali še na Krasu in se udeležili manjšega mednarodnega tekmovanja na Madžarskem. Dijak Žan Arsov, ki je letos na MOAA osvojil zlato medaljo, je povedal, da mu je na olimpijadi zelo prijetna izkušnja ekipni del, ki sicer ne šteje v uradne rezultate, a spodbuja medsebojno sodelovanje, velik izziv pa predstavlja časovno intenzivno peturno reševanje

Slika 5. Ekipa MOAA 2024

teoretičnega dela, ki je prava bitka s časom. Dvakratni absolutni zmagovalc in nosilec štirih zlatih medalj MOAA Peter Andolšek je nato opisal še svojo osebno pot od radovednega mladostnika do uspešnega tekmovalca, na kateri so ga spremljali odlični mentorji (izpostavil je Andreja Guština, Dunjo Fabjan in Vida Kavčiča) in izjemni sotekmovalci in tekmovalke.

Vodeni del konference, ki sem ga moderiral dr. Boštjan Kuzman, je zaključil mag. Ciril Dominko, ki je predstavil še različne pomanjkljivosti v sistemu sofinanciranja in nekaj misli o podpori, ki bi jo s strani državnih institucij še potrebovali za nadaljnje uspešno delo z mladimi, tako pri DMFA kot v drugih sorodnih organizacijah. Povedal je, da so neposredni materialni stroški državnih tekmovanj razumno sofinancirani s strani pristojnih ministrstev, da pa organizatorji tekmovanj težko zagotavljajo sredstva za svoje lastno delovanje iz drugih virov. Prav tako v sistemu manjka sredstev za dodatno strokovno delo z najbolj nadarjenimi in nekatere neizogibne stroške udeležbe na mednarodnih tekmovanjih, ki jih iz razpisnih sredstev ni mogoče uveljavljati. Na drugi strani pa je izpostavil tudi moralno dolžnost bivših tekmovalcev, da po svojih močeh kot prostovoljci pomagajo pri pripravi mlajših generacij.

V zaključku so različna vprašanja o podpori v domačem okolju, nadaljnji karieri nekdanjih tekmovalcev in podobno zastavili še novinarji in publika, v diskusijo pa so se vključili še preostali prisotni tekmovalci in tekmovalke Patricia Király, Aleš Rus, Aljaž Erman, Andraž Plut, vsi tudi nosilci medalj